

زنجیره

۷

پهيامی ناگایی ترس و نومید

د.عومەر عهلی

۲۰۱۸

زنجیره (۷)

په یامی ناگایی
ترس و نومید

د. عومەر عهلی

۲۰۱۸

ترس و نومید، په یامی ناگایی

عومهر عالی

توانا ئه محمد

ناوی کتیب:

نوسه:

دیزاینی ناوه وهو بهرگ:

چاپخانه:

تیراژ:

نرخ:

ژماره (ای سالی) ای
له بهرپوه به رایه تی گشتی کتیبخانه گشتیه کانی پیدراوه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به رکول:

له هر جيگه يه کي ئەم دونيا يه دا بژين و له ژير سایه ي هەر دين و ئايدو لۆژيا يه کدا بين، ده بيت کۆمه ليک کار هه يه پابه ند بين پيوه ي، گه رنا توشی سزای ياسای ده بين گه ر بيت و پابه ند نه بين پيوه ي و پشتگو يی بخه ين و لئی لا بده ين، ئيتر ئەو جيگه ي لئی ده ژين ياسايه کي ئيسلامی بيت وه يان به پيچه وانه وه، هه تا ئەو که سانه ش که له شاخه کان ده ژين و مالیش نه بوون هه ر ياساو ريسای خو يان هه يه و سه ر پيچکه رانی توشی سزا ده بنه وه، بو په يره وي کردنی ئەو ياسايانه ي له سه ر نه رزدا هه يه ده بينين کۆمه ليک ريگه ده گيرينه به رو خه لکانی لئ ئاگادار ده که ن له ريگه ي جياوازه وه، خه لکانیش ده بيت ميشکی خو يانی بو بکه نه وه و لئی تئ بگه ن چونکه له کردنی کار يکی ناياسايدا زور جار نازانم ناخوات و سزaman به سه ردا ده سه پيتریت، به هاو لاتيان ده وتریت چی چاکه و چی خراپه ئە گه ر که سيک کاری ياسايی

بكات بېوهی و سه لاهمت دهژی و توشی سزاش نابیت، كهوا بوو بو
ئهم مه بهسته دوو ریگهی گرنګ ده خریته بهردهم هاو لاتیان یه كه
سه لاهمتی و خوشگوزهرانی گهر بیت و سه ریچیمان نه كرد وه دووهه
سزا بو نه كه رانی تاوانباران، ئهو ریگه یانه له دینی خوی گه و ردها
هاتوووه و فیرمان ده كات كه له دونیادا چی بكه یین و چی نه كه یین وه
ئهمه لی خوشگوزهرانیسی پیداوین و گهر سه ریچیمان نه كرد وه
دهشمان ترسینئ گهر بیت و سه ریچیمان كرد، كهواته به كورتی و به
كوردی رینمونییه دینییه كان له دوو شت به دهر نی یه:
یه كه م: ترسان له خوی گه و ره.

دوو هه م: ئومید به خشین.

هه ردوو كاره كه گرنګیه کی یه كجاری له سه ر ژیانی ئاده میزاددا هه یه و
به هو یانه وه كاره كان ریك ده خریت، چونكه سروشتی مرؤقه كان وه هایه
زور جار تا نه ترسیت له كاره كه ناگه ریته وه جا ئیتر ترسه كه به كوشتن
بیت وه یان به زیندانی بیت وه یان به غه رامه كردن بیت... هتد، بو نمونه
له به ریتانیا ده و تریت ئه گهر كه سیك موبایلېك بدزیت ٤ سال زیندان
ده كریت، وه گهر ترسی زیندانییه كه نه بیت كه سانېك هه ن به لایانه وه زور
ئاساییه به رده و ام خه ر یکی دزی كردن بن، له ئیسلامدا ئه گهر كه سیك
دزی بكات دهستی ده پریت وه گهر له ترسی ده ستبرینه كه نه بیت ئه و
مال و سامانی خه لگی ده كه ویتته خه ته ره وه وه هر كه س بوخوی دزی
ده كات، به لام له ترسی ئه و سزا ده بیننی خه لك ناو پریت دزی بكات
چونكه گومانی له وه نی یه كه دزی كرد وهك وایه خوئی دهستی خوئی
بپریت، ئه و كات ده بیننی به هوئی ئه و ترسه وه دزی ناكات وه له به رانه
ئه وه شدا توشی نه سزای دونیای ده بیت وه به هه شتیش مسو گهر ده كات

که کهسیکی دەستپاکه، وه مائی خه لکیش سه لامهت ده بیټ، هه شه
چاو قایمه و گوئی له ترسی دونیای نی یه و فیل و فری زوره ده لی به
جۆریک خراپه ده کهم کهس پیتم نه زانی به لام ئه وه لای مه علومه که
ئه گهر له دونیاشدا پییان نه زانی ئه وه له دوارۆژدا سزاکه ی گه وره تره،
ههر بۆیه زۆریک له وه که سانه ی که له حکوومه ته یه ک له دوا ی یه که کانی
ئیسلامیدا کاتیک خراپه یه کیان ده کردوو کهس پیی نه ده زانی له ترسی
سزای دوا رۆژ ده چوون بۆلای دهسته لاتداران و خویان کاره که ی خویان
که شف ده کرد چونکه ئه وه له ناخیاندا چه سپیوه که ئه گهر له م دونیا
به سه رتا چوو له دوارۆژدا به سه رتا ناچیت، سزای دونیای له ناخیرهت
باشتره، ههر بۆیه ئه وه ئافره ته ی که زینای کرد له سه رده می پیغه مبه ردا
درودی خوای لی بیټ خوئی به قاچی خوئی رۆشت بۆلای پیغه مبه روو
پیی ووت ئه ی پیغه مبه ری خوای زینام کردوو، پیغه مبه ریش درودی
خوای لی بیټ پیی فهرموو له وانیه یه ماچت کرد بیټ، ئه ویش ووتی
نه خیر زینام کردوو وه هه تا له و زینایه ش دوو گیان بووم وه ده مه ویت
ره جمم بکه ن بۆ ئه وه ی له تاوانه کهم پاک بمه وه، پیغه مبه ر درودی
خوای لی بیټ پیی فهرموو ده برۆروه تا حمله کهت داده نیټ،
چونکه ناتوانن ره جمی بکه ن و مندالیکی بی تاوان له سکیدا بکوژن،
دواتر ئافره ته که رۆشته وه، کاتیک که منداله که ی بوو هاته وه بۆلای
پیغه مبه ر درودی خوای لی بیټ و پیی فهرموو ئه وه منداله کهم بوو ده ی
ئیتر ره جمم که ن، پیغه مبه ر درودی خوای لی بیټ پیی فهرموو برۆروه
منداله کهت گه وره بکه تا وای لی بیټ پتویستی به شیر ی تۆ نه مینیت
و خوئی بتوانیت نان بخوا چونکه ئه و منداله مافی له سه ر دایکی هه یه،
ئافره ته که رۆشته وه و کاتیک هاته وه نانیک ی ره قی دابوو به ده ست

مندالّه که وه و مندالّه که ش ده یخوارد وه نیشانی پیغه مبه ر درودی خوای لی بیت داو ووتی ئه ی پیغه مبه ری خوا ئه وه تا منالّه که نانی رهق ده خوا ئه وسا پیغه مبه ر ئه مری کرد که ره جمی بکن، خو پیغه مبه ر درودی خوای لی بیت مه و عیدی له ئافره ته که وه رنه گرت، ناو نیشانی شی لی وه رنه گرت که سیکی نه کرد به حه رس به سه ریه وه نه یکرده زیندان تاکاتی ره جم کردنه که ی خوئی به قاچی خوئی هه موو جاریک ده هاته وه بو لای، هه تا پیغه مبه ر درودی خوای لی بیت له سه ره تا وه پیی فه رموو له وان هیه ماچت کرد بیت بو ئه وه ی ئه گه ر دوود لیه کی هه یه په شیمان ببیته وه به لام ترسی ناگری دوزه خ وای له و ئافره ته ده کرد که ئه وه نده پیدا گر بیت و خوئی هه موو جاریک بو لای پیغه مبه ر بگه ریته وه.

نازیزانی من با ئیمه ش ترسی خوای په ره وردگار بکه یین به بنه مایه ک بو سه رکه و تنمان له کاره کانماندا، وه با ئه مه لی خوئی ژیانی دونیا و به هشتی پان و به رینی بکه یینه هانده ریگ له خو مان به دوور بگرین له خراپه کاری.

ئهم دونیا له ژیر دهستی پیغه مبه راندا چاک ده کرا و وه هه ردوو ئومیدی خوئی و وه ترسمان بو روونکرا و ته وه که خراپه کاری نه که یین وه ک خوای گه وره ده فه رموی:

(وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ) ۵۶ الاعراف

(خه لکینه) فه ساد و گونا و تاوان ئه نجام مه دهن له زه ویدا دوا ی ئه وه ی چاکه کاری ی ره نگی گرتوو وه (خه لکی خه ریکن خووی پیوه ده گرن)، به رده وام هانا و هاوار بو خوا به رن له ترسی سزای دوزه خ و به ئومیدی به ده سته یینیانی به هه شت، به راستی ره حمه تی خوا نزیکه له چاکه کاران

و چاکه خوازانه وه.

[تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ] السجدة ١٦

(ئەو ئیمانداره به خته وه رانه) نیوانیان خوش نیه له گەل راکشان له جیگه و رینگه و رینگه ی گهرم و نه رما (واته به نویتزو خواپه رستی به شیکی شه و ده به نه سهر)، هه میسه نزاو پارانه وه یان روو به پهروه دگاریانه له خه شم و قین و دۆزه خی ده ترسن، ئاواتی په زامه ندی و به هه شتیان هه یه و له و رزق و رۆزی و توانایی و زانیاریه ی پیمان به خشیوون ده به خشن.

[الذی یریکم البرق خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنشِئُ السَّحَابَ الثُّقَالَ]
الرعد ١٢

خوا ئه و زاته یه که هه وه ره بروسکه تان نیشان ده دات، هاوړی له گەل ترسدا (به هوی رووناکی به هیزو دهنگی سامناکی، که ده وریان هه یه له به پیز کردنی خاکی زهوی و ته قاندنه وهی تووه کاند) ههروه ها ئومید و هیوا به خشیسه (به سالیکی پر به ره کهت)، هه ر ئه و زاته هه وری قورس و سه نگی و ئاودار به دی ده هیئت.

رینمونی کردنی ئاینی پیرۆزی ئیسلام گشتگیرو به فرراوانه بو چونیتی کاره کانمان له دنیادا و وه به ستنه وهی به خوشبه ختی هه ردوو دنیاه، چونکه له سه ره نجامی وه رگرتنی ئه و رینمویانه یه که ده بیته مایه ی ئه وهی توشی کیشه نه بین له دنیادا و وه هه ر ئه وه شه که ده بیته مایه ی ئه وهی سه رکه وتنی خوای به ده ست بهینین.

ئه گه ر ترسی خوای پهروه دگار له ناخماندا بچینین ئه وکات فیل و فرت ناکهین بو چل په نجا پاوه ندی دنیایی با حکومه تیش نه زانی و پاره که خوشی بیته سه ر حسابیه که مان، کومه لیک دیارده هه یه به راستی زور

قېزەونن و ھېچ بىنەمايەكى شەرعىان نى يە با خۇمان نەبىنە قازى
 بەسەر خۇمانەو ۋە ئىنشورانسى سەيارەت ھەيە بە درۆۋە دەعام مەكە،
 ھېچت پى نەھاتوۋە بە درۆۋە خۆت مەكە مردوو بۆ ۱۰۰۰ پاپوۋەندى
 دونىاي با كۆمپانىياكەش نەزانىت پىت و پارەكەش ۋە رگرىت بەلام
 ۋەلامت چى يە لاي خىۋاي پەرۋەردگار كە بە پارەى حەرام ژيان بەسەر
 دەبەيت، لە خواترسان فېرى فېل و فرو دزى جوراۋ جورمان ناكات، دوو
 سى خانوو بۆ خۆت و خىزان و مندالەكانت ۋەرمەگرە لە يە كىكىيان
 دابنىشىت و ئەۋانى تر بەدەيت بە كرئ، ژنەكانتان تلاق مەدەن بە درۆۋە
 لاي حكوومەت بۆ ھەندىك دەسكەۋتى دونىاي، ھەر يە كىك لە ئىمە
 كە ھاتوۋىنەتە ئەم ۋوللاتە ۋوللاتە كە نەھاتوۋە بەشۋىنمانداۋ لەبەرخاترى
 ئەۋان ھاتبىن، كەۋابوو ئەۋ قسە ۋ قسە لۆكانە بيانوو نىن بۆ كردنى كارى
 خراپە ۋ فېل و فرو بەنك برىن، ھەر كەس سەيارەى ھەبىت ئەبىت
 پارەى زەمانەت بدات ئەۋە بۆ ھەموو كەسىكە بەبى جىاۋزى ئىتر بۆ
 دەيكەيت بە منەت بەسەر كۆمپانىياكەۋە ۋە بيانوو بۆ خۆت دەدۆزىتەۋە
 بۆ ئەۋەى دزى بكەيت، بۆ دەيكەيت بە بيانوو بۆ ئەۋەى پارەى حەرام
 بەدەست بەئىنى، نازىزەكانم خواردى حەرام مەخۇن بە بيانوۋى
 ھەرزانى و نەبوونى ئەگەر لە خوا دەترسن مەھىلن خواردى حەرام
 بچىتە گىانتانەۋە، بەيانىان نوپژەكانتان لەدەست مەدەن بە بيانوۋى
 نارەحەتى من سوپىندتان دەدەم بە خىۋاي گەرە ئەگەر ھەر يە كىك لە
 ئىۋە مەۋعەدى تەيارەى ھەبوو لە مەتار كەى دەروات؟ ئەگەر يە كىك
 مەۋعەدى جۆب سەنتەرى ھەبوو كەى دەروات؟ ئەگەر كەسىك
 سبەينان زوو كارەكەى دەست پى بكات كەى دەروات؟ بىگومان پىش
 ۋەخت ئامادەباشى بۆ دەكەن و پىش ۋەخت دەروان، ئەى مەۋعەدى

خوای گرنگه یان مه و عیدی دونیای؟! زۆرکەس گلە ی دە کات و دە لێ نوێژی بە یانیان ناره حەتە ناتوانم بیکەم لە کاتی کدا هەموو چەند دەقیقە یە کاتمان لێ دە گریت، بە لام زۆرکەس لە ئیمە زۆر جار کارمان کردوووە لەم وولاتەدا پیش نوێژی بە یانی دەستی پێ کردوووە بەر دەوام تا خۆرکە و تیش بریکیشی تیدا نەبوو، بەر پزە کانی ئیمە با ئیمە واقعی بین و فرۆفیلی شەیتان لە خوا ترسانمان لەبیر نەباتەو بە ئه و خۆشی و ناز و نیعمە تانە ی دوا رۆژمان لەبیر نەباتەو، ئیمە لە هەموو هەبینه کاندای لەسەر تە ی ووتارە کەدا یە کەم ئایەت کە دە یخوینینەو لە کۆتایە کەیدا دە فەرموی *إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا*، خوای گەورە چاودێر بەسەرمانەو، بۆ لە کامیهری دونیای دە ترسین لەبەر سی پۆبنت و ٦٠ پاوەند بۆ لە کامیهری خوای نە ترسین، بەر پزە بە خوا هەموو ئەم خۆشی و لەزە تە ی دویا هەمووی دە روات و رۆژیک دیت بەرانبەر خوای گەورە دەبینهووە پینس بە پینس حسابمان لە گە لدا دە کات وە لامت چی یە بۆ ئەو پارانە ی کە بە فرت و فیل و درۆ بە دەستت هیناوه؟ وە لامت چی یە بۆ ئەو هی نوێژی بە یانیت لە دەست دە دەیت و یە ک دە قە لە کارە کەت داوانا کە ویت؟ وە لامت چی یە بۆ ئەو هی لە غرامە ی دونیای دە ترسیت و گویت لە غرامە ی خوای نی یە؟ با ئەو دوو خەسلە تە لە ژیا نی خۆماندا پیادە بکەیت کە لە ئایە تە کاندای بۆمان دە رکەوت کە ترسانە لە خوای گەورە و ئومیدە پێی، وە ئەو سا سەرا پای ژیا نمان لە دویادا خۆش دە بیت و لە دوا رۆژیشدا براوین.

نیشانه‌کانی ترسان له خوای گه‌وره

۱- نیشانه‌ی له خواترسان ئه‌وه‌یه که گوپراپه‌لی بکه‌ین و کاره‌کانمان هاوتای به‌نامه‌که‌ی بی‌ت.

له خواترسان هه‌ر ئه‌وه‌ی یه‌ به‌ده‌م بووتریت له‌ خوا‌ده‌ترسم و شه‌و له‌ باره‌کاندا بکه‌یته‌وه‌و له‌ گه‌ل گیل فریندا بزیت.

۲- له‌ خوا‌ترسان ئه‌وه‌یه له‌ به‌رخوای گه‌وره‌ بگرین بو‌ ئه‌و تاوانانه‌ی تا ئیسته‌ کردوومانن و په‌شیمان ببینه‌وه‌ لییان.

۳- له‌ خواترسان و ئومید بوون پی‌ی ئه‌وه‌یه به‌ گورو تینه‌وه‌ گوپراپه‌لی قورئانه‌که‌ی بین،

عه‌بدو‌لای کوری موباره‌ک ده‌فه‌رموی: لو‌ أن رجلا وقف علی باب المسجد ونادی لیخرج شر الناس لما سبقني إليه إلا رجل أوتي أكثر مني قوة أو سمعا نایه‌ ئه‌مه‌ به‌ لگه‌یه‌ که‌ی باش نی یه‌ بوئیمه‌ که‌ بیانوو بو‌ چاکی و پاکی خو‌مان به‌ینینه‌وه‌.

ئازیزه‌کانم ده‌زانی بو‌چی سه‌حابی پیغه‌مبه‌رو پیاوچا‌کانی پیش ئیمه‌ ئه‌وه‌نده‌ له‌ خواترسان و ئومیدیان پی‌ی هه‌بووه‌ له‌ به‌ر چه‌ند هۆیه‌ک.

۱- ناسینی خوای گه‌وره‌ به‌ ناسینیک که‌ شایه‌نی خو‌ی بی‌ت، ئیبن قه‌یم ره‌حمه‌تی خوای لی‌ بی‌ت ده‌فه‌رموی (من عرف ربه‌ أحبه‌) ئه‌وه‌ی خوای گه‌وره‌ بناسیت خو‌شی ده‌و‌یت.

۲- خو‌شه‌ویستی خوای گه‌وره‌، زۆر جار که‌سانیک ترس کاریان لی‌ ناکات به‌ لام خو‌شه‌ویستی کاریگه‌ری له‌ سه‌ری ده‌بی‌ت و ده‌بی‌ته‌ هۆی دوورکه‌وتنه‌وه‌ی له‌ خراپه‌و خراپه‌کاری، جا ئیمه‌ وه‌ک چۆن له‌ خوا ده‌ترسین ده‌بی‌ت خو‌شیشمان بو‌یت، به‌ پیچه‌وانه‌ی شته‌کانی دونیاوه‌

کاتیک له شتیک ده ترسین دوور ده که وینه وه لئی و رقمان لئی ده بیت به لام خو شه ویستی خوای گه وره و ترسان لئی ده بیت نریکمان بکاته وه لئی. یانی هه تا لئی بترسیت ده بیت زیاتر لئی نریک بیته وه، هه تا خو شیشت بویت هه ده بیت لئی نریک بیته وه.

۳- ناسینی خوای گه وره و به شیوه یه کی یه قین وه ک چو ن پیغه مبه ر درودی خوای لئی بیت به هاوریه کی فهرموو [کیف أصبحت؟ فیقول: أصبحت مؤمنا حقا، فیقول المصطفى وما حقیحة امانک: فیقول أصبحت أرى عرش ربي بارزا، و أصبحت أرى أهل الجنة وهم يتزاورون، وأهل النار وهم يتعاونون فقال صلى الله علیه وسلم: عرفت فالزم]

ئه وه ناسینی خوای گه وره و دهسته لاتیته تی ئیمه زو رجار باس له به نامه ی خوا و چو نیتی کارمان و سزاو پاداشتی دواو ژ ده که یین زو رکه س وه ک خه بالیک بو ی ده روانی و ده زانی ئه مه خه ونه نه ک حه قیقه ت. له خواترسان و ئومیید بوون پیی سودیکی یه کجاری هه یه له دنیا و دواو ژیشدا له و سودانه ی که له دنیا دا هه یه تی.

۱- زیاتر دامه زراومان ده کات له سه ر زه ویدا.

۲- واما ن لئی ده کات کرده وه ی چاکه زیاتر بکه یین به بی منه ت خسته نه سه ر به رانه ر وه ک خوای گه وره ده فهرمو ی [إِنَّمَا نُنْعَمُكُمْ لَوْجَه اللّٰه لَّا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا* إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبَّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَمْطَرِيرًا]

الأنسان ۹-۱۰

ترسان له خوای گه وره و به ره مه گانی له رۆژی دوایدا

۱- هۆکارێکه بۆ ئه وهی له ژیر سیبهری عهرشی خوای پهروه رداگادا
هه شر بکریین.

۲- ترسان له خوای گه وره هۆکارێکه بۆ لیخۆشبوونی خوای گه وره.

۳- ترسان له خوای گه وره رێگه یه که بۆ به هه شت.

۴- ترسان له خوای گه وره له دنیادا ده بیته هۆی نه ترسانی له رۆژی
دوایدا، چونکه دووترس له یه ک کاتدا کۆ نابیتته وه، ئه گه ر له دنیادا لێی
بترسیت له دوا رۆژدا لێی ناترسیت چونکه به خته وه ریت به لام ئه گه ر
له دنیادا لێی نه ترسابیت ئه وا له دوا رۆژدا لێی ده ترسیت و باجه که ی
ده بیته ده یته.

۵- ترسان له خوای گه وره هۆکارێکه بۆ به دوورکه و تنه وه مان له خراپه.

داواکارم له خوای گه وره خوشه ویستی خۆی بخاته دلمانه وه.

خوایه گیان ترسی خۆتمان له دلدا زیاتر بچینت.

خوایه گیان بیکه یته به مایه ی به دوورکه و تنه وه مان له خراپه و
خراپه کاری.

پپرست

- ۳-----به رکول
- ۴-----یه که م: ترسان له خوی گه وره
- ۴-----دوو هه م: ئومید به خشین
- ۱۰-----نیشانه کانی ترسان له خوی گه وره
- ۱۲-----ترسان له خوی گه وره و به ره مه کانی له رۆژی دوایدا

لهههرجیگهیهکی ئەم دونیایه دا بژین و
له ژیر سایه ی هه ر دین و ئایدۆلۆژیایه کدا
بین، ده بێت کۆمه لێک کار هه یه پابه ند بین
پێوه ی، گه رنا توشی سزای یاسایی ده بین
گه ر بێت و پابه ند نه بین پێوه ی و پشتگوێ
بخه ین و لێی لا بده ین، ئیتر ئەو جیگه ی
لێی ده ژین یاسایه کی ئیسلامی بێت وه یان
به پێچه وانه وه، هه تا ئەو که سانه ش که
له شاخه کان ده ژین و مالیش نه بوون هه ر
یاسا و رێسای خۆیان هه یه وه سه ره پێچه که رانی
توشی سزا ده بنه وه

په یامی ناگایی

توس و ئومید

د.عومەر عه لی
٢٠١٨

